

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Historia De Sanctissima Cruce Caravacensi

Robles, Juan de

Augustae Vind., 1619

VII. Testimonia duo ex antiquis monumentis Carauacensium & Conchensium de S. Crvcis apparitione, & sacræ hostiæ miraculo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64232)

secundam templi maximi primarius sacerdos, tertiam senatus Carauacensis habeat. Quæ præterea commemorat de annua solemnitate, quæ instituitur tertio die Maij, quo & Inventionis S. CRVCIS, & Apparitionis huius festum celebratur, reijcimus in caput xvii. commodiùs tractanda. D. Oncala Ecclesiæ Abulensis Canonicus, qui primus in lucem protulit historiam, siue memoriam apparitionis huius S. CRVCIS, in libro suo Apophia indigitato, non discedit ab ijs, quæ iam allata sunt. Vnde ad vitandum repetitionis odiosæ tædium, non duximus necessarium eius verba recitare.

CAPVT VII.

TESTIMONIA DVO EX ANTIQVIS MONIMENTIS Carauacensium, & Conchensium de S. CRVCIS apparitione, ac sacre Hostie miraculo.

VEL temporum iniuriâ, vel hominum incuriâ factum est, vt paucissima Carauacæ restent monumenta, & testificationes, quæ ad hanc CRVCIS apparitionem illustrandam seruiunt, & id quidem tribuere etiam possumus Mauris, qui ex regno Granatensi huic oppido contermino multas calamitates & molestias intulerunt; remansit tamen, velut ex naufragio, scriptum quoddam magnæ antiquitatis, quod licet breue sit, & multa historiæ adiuncta, more veterum, prætermittat, ipsius tamen veritatis scopum attingit; quam veritatem tum styli, & vulgaris locutionis simplicitas, tum publica Iudicis ad id rogati auctoritas confirmant. Sic autem summatim habet:

In nomine Domini. Amen. Notum sit omnibus publicum hoc instrumentum visuris, auditoris, lectoris, quòd in oppido Carauacensi die decima Decembris anno à Christo IESV seruatore nostro M c c c c l x x x. coràm venerabili Domino Iacobo Ciaccon Regis ac Regina, Dominorum nostrorum sacellano Carauacæ, eiusque tractus Vicario pro Reuerendissimo in Christo patre ac Domino Roderico de Borgia Episcopo Portensi, Cardinali Valentino, Apostolicæ sedis ViceCancellario, & Episcopatus Carthaginensis administratore, & in præsentia mei Notarij, ac testibus

stibus infra scriptis, comparuerint nobiles viri Petrus Fernandez Botia, Iudex supremus, & Ioannes Chinchilla, & Alphonfus de Robles, eiusdem oppidi Iudices ordinarij, & obtulerunt, ac per me legi curarunt scriptum quoddam, cuius series hæc erat: Omnibus, quotquot testimonium hoc viderint, quos DEVS ab omni malo præseruet. Ego Garzi-Lopez de Cardenas Carauacæ Commendator, senatus & nobiles, Regentes & Officiales bonique eiusdem oppidi incolæ, reuerenter nos gratiæ vestræ & ingenuitati commendamus, optantes vobis à Deo magnum honorem & prosperitatem. Noueritis quòd ad significandum & manifestandum omnibus fidelibus Christianis rationem & conditionem sanctæ Veræ CRUCIS Carauacensis, & prodigia per eam edita, & quæ edit quotidie, quæ maiores nostri oculis vsurparunt, & qui in hoc oppido habitamus, experimur; mittimus nunc ad dignitates vestras tanquam nostrum Procuratorem P. F. Petrum ex Ordine Prædicatorum, quem vestræ gratiæ & curæ commendamus, vt nostris eleemosynis aliquod auxilium conferre velitis ad reparationem & ornatum sanctæ Ecclesiæ, turriumque S. Veræ CRUCIS, cuius apparitio fuit subscripto modo:

Cùm Zeit-Abuzeit esset Carauacensis Rex valde potens, habebat sacerdotem quendam captiuum, cum quo die quodam colloquium habuit de sacro Missæ, in quo sacerdos dixit: Notum tibi sit, Rex, quemcunque sacerdotem sacris vestibus indutum dicentem verba illa, quæ IESVS CHRISTVS in vltima sua cœna dixit, ex ea hostia, quam suis manibus accipit, & postea eleuat, fieri veram carnem, & ex vino, quod est in calice, purum sanguinem; ideoque sacerdotem verè facere puri ac veri DEI corpus. Cui Rex dixit, se id non credere, sed iussit facere, quod promittebat. Cui sacerdos: Si tu Domine curaueris adferri omnia ornamenta necessaria ad Missam celebrandam, efficiam vt videas. Iussit itaque rex sacerdotem notare quæ essent adferenda. Quod sacerdos fecit: oblitus tamen fuit Crucis. Rex suum nuntium misit, qui omnia notata ornamenta attulit. Sacerdos die sequenti, sacris suis horis recitatis, cum rege sese contulit ad vnam ex turribus arcis Carauacensis, in qua nunc S. Vera CRUX manet, induitque se omnibus ornamentis, & præmissa piè de more confessione, accessit ad

fit ad altare, vt Crucem adoraret, sed cum nulla esset, valde contristatus est, & conuersus ad regem dixit, deesse sibi vnam ex optimis rebus ad officium illud ritè peragendum. Cui rex, Quid illud est? sacerdos dixit: Crux deest. Tunc rex respexit ad altare, viditque S. CRUCEM, ac dixit: Illane est, quæ est in altari? Sacerdos magna cum deuotione CRUCEM illam accepit, eaque adorata sacrum ipsum coepit. Cum autem consecratam Hostiam pro more eleuaret, attentè respiciens rex vidit in manibus sacerdotis infantulum candidissimum & pulcherrimum. Statim autem atque sacerdos sacro Missæ finem imposuit, Zeit-Abizeit aduertens Christianorum legem rem esse sanctam, & laudans ipsum sacerdotem, factus est Christianus, ipse eiusque subditi, qui id voluerunt, tradiditque Christianis regionem illam, ipsi verò data est à Christianis arx Abizeit prope Concham, in qua vitam suam piè traduxit, & ibi eius corpus manet sepultum.

Hæc prima est S. Veræ CRUCIS historia, quam pro dignitate nullius ingenij acumen, nulliusque eloquentiæ vbertas satis hæctenus explicare potuit. Testimonij autem huius finis videtur potius fuisse, vt Vicario illi persuaderetur excellentia miraculi de CHRISTO, qui se in Hostia consecrata aspiciendum formâ puelli præbuit, quam miraculi de apparitione ipsius S. Crucis. Id enim, quod omnibus notissimum, silentio supprimit, ab Angelis nimirum eam delatam, & alias peristases ad rei declarationem necessarias, Vicario tamen & vulgo non ignotas, ne verbulo quidem attingit.

Alterum testimonium in membrana exaratum, Caruacensi longè antiquius reseruatur in archiuo ecclesiæ Conchensis, ex quo huic historiæ magnū lumen accedit. Nouit scilicet DEVS, tempus & modum suum honorem propagandi; & quotidie clarius patefacit sanctissimæ Crucis apparitionem. Videmus enim à viginti iam annis pios quosdam scriptores hanc libris suis intexuisse; & inuenta esse pronuper monumenta peruetusta, veritatis testandæ veluti fulcra & firmamenta, quæ necdum antiquitas ex latebris produxerat, forte DEO ita suauiter cursum operis dirigente, vt tum producerentur, quando ad amplificandam ipsius gloriam magis expediret. Id ego propterea sic euenisse existimari, quod nunquam

nunquam desint homines pertinaces, atque utinam non omnino infideles, qui minimas arripiunt quasque occasiones inficiandi, quod pie & sanctè à Catholicis creditur, & communi rectè sentientium iudicio approbatur. Sed ad rem. Cùm sæpe laudatus P. Hieronymus Roman de Higuera Societatis IESV colligere meditaretur historiam S. Iuliani Episcopi Conchensis, in archiuum eius ecclesiæ admissus, vetustiores codices, & quicquid paginarum fuit, diligenter peruolutauit, ac bonâ fortunâ incidit in membranam rudi stylo, simplici que eius sæculi more, scriptam de apparitione sanctissimæ nostræ *CRVCIS*, cuius legendæ & mihi copiam pro amicitia fecit; sed in ea nec locus nec tempus adiungitur. Quidam tamen ciuis Conchensis mirè addictus cultui S. *CRVCIS*, votiue peregrinationis causa huc veniens, aliud mihi exemplar obtulit, priori verbis & sententiâ prorsus geminum, cui Æra est apposita; & sic habet:

Dominus Ginesius Perez Chirinus, filius Alphonsi Perez Chirini, qui fuit ex primis Conchæ fundatoribus seu colonis, quorum familia notissima originem ducit ex Toletis, profectus est in prouinciam Carauacensem ad fidem IESV Christi Mauris prædicandam, accepto saluo conductu à Rege Ferdinando sancto, patre regis Alphonsi, cumque Azebuteyt rex Carauacæ, Murciae ac Valentia, eum interrogaret, quamnam artem nosset? respondit, se esse sacerdotem. Idem autem rex quæsuit à cæteris captiuis, & iussit vnumquemque officium suum exercere. Sacerdos autem ei dixit, se non posse absque ecclesiasticis ornamentis sacrum Missæ peragere. Intelligens autem rex talia ornamenta Conchæ inueniri, misit, qui ea adferret. Quibus allatis, & altari erecto, sacerdos sese induit; cui rex dixit, ut suum munus aggredere. Cumque sacerdos hæreret, dixit ei Rex: Cur non exerces munus tuum? Sacerdos replicauit, quòd sibi deesset optima pars, scilicet sancta Crux. Rex autem attollens oculos, aduertit duos Angelos magna cum claritate Crucem gestantes. Sacerdos igitur accepta *CRUCE* confortatus, gratias egit DEO, & sacrum suum feliciter peregit. Cognitum postea est, quòd Angeli *CRUCEM* accepissent ex pectore Patriarchæ Hierosolymitani. Et rex ipse baptizatus est ab ipso sacerdote Chirino, cuius compadres fuerunt

fuerunt Petrus de Montfort, & Beluis, & Dn. Ioannes, nobiles, qui captiui tenebantur, ipseque rex in Baptismo vocatus est D. Vincentius Beluifius. Erant autem hi duo nobiles captiui D. Petrus & D. Ioannes Conchenses; à quibus, & ab ipso D. Ginesio hæc omnia accepimus. Hos Rex Zeit-Abeyzubeyt liberos dimisit, & Episcopus Conchensis humanissime excepit anno Christi M C C L I V. suamque vitam finiuit D. Ginesius sanctè, cuius corpus iacet apud S. Mariam Conchensem. Hæc continent prædicta monumenta.

In catalogo Iudicum ciuitatis Conchensis reperio positos D. Ioannem Perez Petri Moreni, anno M C C X L. & anno M C C X L V I. D. Petrum de Montfort & Beluis, qui duo fortassis regem Maurum ex Baptismo renatum susceperunt, vt ex recitato instrumento patescit; qui quod fuerint nobiles & ingenui, in supremos Iudices ciuitatis allekti sunt. Quin & ipse D. Chirinus videtur dignitatem aliquam gessisse in Ecclesia cathedrali Conchæ, quam dignitatem suspicor propter insignem eruditionem vitæque integritatem ei collatam à S. Juliano II. ibidem Episcopo, successore magni illius DEI famuli Ioannis Iagnes. In quadam enim constitutione ab ipso S. Juliano facta & subscripta, inter alios testes qui eandem confirmant, hæc etiam ille: Ginesius Perez Archipresbyter subscribo. Qua dignitate recens auctum oportuit, quòd inter postremos ferè subscriptos reperiatur.

Ex historia, quam composuit Iacobus Rex Aragoniæ colligitur, Anno Christi M C C X V. cum obsideret Peniscolam, multò antequam Maioricam oppugnaret, regnasse in Murcia & Valentia, Abuzeit, ipsique partem vectigalium suorum regnorum obtulisse, quotannis pendendam, si à bello desisteret, & in Aragoniam cum exercitu regrederetur. Legitur etiam in Historia generali Regis Alphonfi, quem Sapientem vocant, Anno VI. Regis Ferdinandi Sancti, patris Alphonfi, Murcia & Valentia regnum tenuisse Zeit-Abuzeit, qui se Conchæ ipsius clientelæ subiecerit, tantum vt bellum, quod propè singulis annis à Rege Ferdinando ipsi inferebatur, redimeret: itaque varijs nominibus ab auctoribus afficitur. Rodericus enim Toletanus Archiepiscopus vocat

D

Zeit.

Zeit-Abocerith: Arabes Zeit-Ben Zeit: antiquæ Christianorum inscriptiones Azeit. F. Ioannes Æygdus Zamorensis Azenbutey: vulgus Zeite-Abuzeite Arcloth, & hoc instrumentum Azebutey. Sed quidquid sit de appellationum varietate, omnes tanquam oculati testes de regno eius consentiunt, licet in tempore aliquantulum dissentiant. Ioannes Paulus etiam in lib. antiquitatum refert hunc Zeit-Abuzeit fuisse eximium Philosophum ipsumque esse autorem historiæ animalium, quæ est inter opera Auicennæ. F. Ioannes de Marieta, in tractatu de ciuitatibus Hispaniæ, ait eum regnandi exordium fecisse anno M c c x i. Beuter, Miedes, & alij regiam potestatem vsurpasse ad annum vsque M c c x v i i. aut, quod magis quibusdam arridet, ad annum M c c x x i x. Hic postea expulsus à Zahen Deniæ Domino, & Abenhuc Mauris, qui diuersis ex partibus eum adorti sunt, priuatam & pauperem duxit vitam, sub clientela Christianorum regum: de quo postea pluribus. Et quoniam ipse Abuzeit prouidè cauebat, ne Mauri Baptismo tinctum subodorarentur, quemadmodum id ipse serio cõmendauit Ecclesiæ Segoruiensi, cui priuilegium quoddam indulfit anno M c c x x v i; hinc auctores ambigui non possunt se expedire, vt designent exerte annum quo in Christianam legem iurãrit cœlesti lauacro purgatus. Omnis tamen difficultas & dubitandi ansa præciditur per dictas iam relationes instrumentorum Caruacensis & Conchensis, quæ à tot retrò sæculis in obscuro delituerunt ad hanc vsque diem, qua DEO cordi fuit pro sui nominis exaltatione ignorationis nebulas dispellere, & dubitationem tollere de apparitione huius S. C R V C I S. Ex quibus omnibus conuincitur hanc annorum supputationem respondere actis & euentis illius temporis. Traditur enim, & quasi pro certo asseritur ab hoc rege Zeit-Abuzeit multos ob Christianæ fidei confessionem circa annum M c c x x i i. martyrio affectos, quos inter duo ex ordine S. Francisci, qui, vt prius dictum, antequam ad supplicium educerentur, vaticinati sunt eum breui futurum Christi cultorem.

INTER-